

Belgen in São Paulo

STADSJUNGLE VOL VERBORGEN JUWEELTJES

Met het WK Voetbal in aantocht zijn alle ogen op Brazilië gericht. Rio doet overal de harten sneller slaan. Wie zich niet laat afschrikken door de wolkenkrabbers van het 'lelijke zusje' São Paulo, wordt rijkelijk beloond. Wij trokken op verkenning in de stadsjungle met het Belgische koppel Björn Rondelez en Veerle Angillis.

Björn, Marie, Lars
en Veerle.

Onze gidsen

Aangezien de afvalverwerking in Brazilië nog in haar kinderschoenen staat, besloot het milieu-technologiebedrijf Keppel Seghers er enkele projecten op te starten. Intussen lopen er twee in São Paulo en één in Rio, en bereidt Björn Rondelez - samen met vier Braziliaanse collega's - de opening van een eerste fabriek voor die afval van São Paulo zal omzetten in elektrische energie. Samen met zijn vrouw Veerle Angillis en hun twee kinderen, Lars (16) en Marie (12), woont hij al ruim anderhalf jaar in São Paulo. De kinderen gaan naar de internationale school, Veerle werkt niet omdat hun verblijf van relatief korte duur is. Hun nieuwe thuisstad verkennen ze elke dag opnieuw met grote nieuwsgierigheid, zo vormen ze een uitstekend gidsenduo.

Het 'hangende' museum van Bo Bardi

1. MASP

“Het Museu de Arte de São Paulo op de Avenida Paulista, het economische hart van Brazilië en zelfs heel Latijns-Amerika, is uitgegroeid tot hét symbool van de stad. Met dit 'hangende' museum creëerde Lina Bo Bardi (1914-'92) spectaculaire architectuur. Bo Bardi is van Italiaanse van origine en werd ze een van de bekendste architecten en designers van Brazilië. Ook SESC Pompéia, een bijzondere culturele ontmoetingsplaats, is van haar hand. Onder het MASP vindt op zondag een antiekmarktje plaats. Binnen ontdek je vaak zeer bijzondere tentoonstellingen, en ook de vaste collectie – die onder meer een werk van Emile Claus bevat – loont absoluut de moeite. Bovendien is de toegang op dinsdag gratis, zoals in de meeste andere musea in de stad.”

Avenida Paulista 1578, www.masp.art.br

2. CAPIM SANTO

“Tijdens onze eerste weken in São Paulo logeerden we vlak bij dit supergezellige restaurant met zijn prachtige terrassen. Door de chique auto's die er stopten en de valetparking dachten we dat het een extreem duur adresje was. Maar parkeerservice is een typisch Braziliaans fenomeen, en de prijs-kwaliteitsverhouding zit er goed. De keuken is geïnspireerd door Bahia, een staat in Noord-Brazilië waar de Afrikaanse invloed nog goed voelbaar is, en is bijzonder luchtig en vers. Voor wie graag eens iets uitprobeert, is de buffetformule 's middags een echte aanrader. Als drankje kiezen de meeste gasten voor een vers groen sapje op basis van capim santo, een soort citroengras. Ook bij de koffie krijg je trouwens een lepletje met een heerlijk goedje dat hierop gebaseerd is. Bovendien ligt het restaurant vlak bij het MASP, in de chique Jardinswijk.”

Alameda Ministro Rocha Azevedo, 471, www.capimsanto.com.br

Capim Santo: heerlijk eetadres, met aangename terrassen.

3. OSCAR FREIRE

“In São Paulo is er best veel criminaliteit, de kloof tussen arm en rijk is dan ook enorm. Terwijl je in het stadscentrum rond Praça da República en Praça da Sé zeer veel daklozen ziet, leven de bewoners van de Jardimswijk in de grootste luxe. Dat merk je ook in Rua Oscar Freire, de chique winkelstraat van São Paulo. Alleen in deze straat zijn de elektriciteitskabels keurig weggewerkt ondergronds, omdat de winkeliers er extra voor betaald hebben. Je vindt er niet alleen boetieks van alle grote Braziliaanse merken, zoals Havaianas, Osklen, Arezzo en Schutz, maar ook internationale toppers. Een van onze favorieten is het Braziliaanse Melissa, wereldwijd bekend om zijn plastic schoenen, omdat de winkel ook functioneert als een telkens veranderende kunstgalerie. Daarnaast vind je op de hoek van Rua Haddock Lobo en Rua Alameda Lorena een retrozeepwinkelje dat gevestigd is in een oude apotheek, Granado. De buurt rond Oscar Freire is ook trouwens een van de weinige winkelzones in de stad, om veiligheidsredenen geven Brazilianen de voorkeur aan shoppingcentra, als Iguatemi.”

4. VILA MADALENA

“Intussen wonen we zelf in Vila Madalena, door zijn bohemienkarakter en grotendeels lage gebouwen een van de meest aangename delen van de stad. Al verrijzen ook hier de appartementsgebouwen aan de lopende band, de verticalisme wint hier de laatste twee decennia keer op keer het pleit. Voor ons Belgen is het echt ongelooflijk om te zien hoeveel wolkenkrabbers er in São Paulo staan. Hoewel de stad al zo'n twaalf miljoen inwoners telt, komen er steeds meer mensen bij. De prijzen van appartementen zijn vorig jaar met maar liefst vijftien procent gestegen. Aangezien Vila Madalena vlak bij de Jardimswijk ligt, moeten steeds meer kunstenaars plaats ruimen voor rijke Brazilianen. Ook 's avonds is dit een levendige wijk : in Rua Aspicuelta vind je een massa restaurants en bars waar vaak livemuziek gespeeld wordt.”

5. CANTO MADALENA

“Wie van lekker eten houdt, vindt ongetwijfeld zijn gading in Vila Madalena. Want inwijkelingen van over de hele wereld brengen er hun topproducten in kleine winkeltjes aan de man. Ook Le Pain Quotidien opende er enkele filialen. Al blijft Canto Madalena onze favoriet. De ietwat kitscherige inrichting, met de verschillende stoelen, tafels en tafelkleedjes, geeft je het gevoel dat je bij je grootmoeder op bezoek bent. De keuken biedt specialiteiten uit heel Brazilië, met een sterke nadruk op vis en bananen. Al smaakt de plaatselijke *tambaqui* (zwarte pacu) met zijn dikke, grote graten niet echt naar vis. Bovendien schenken ze in dit restaurant een eigen bier, beschikbaar in een witte, bruine en blonde variant.”

Rua Medeiros de Albuquerque, 471

Dagelijkse markt in Mercado Municipal.

6. MERCADO MUNICIPAL

“In dit prachtige gebouw met zijn bijzondere glasramen, vlak bij de metrohalte São Bento, vindt dagelijks een overdekte markt plaats. De kleurrijke stapels fruit en groenten, het kaas- en vleesaanbod vormen er een lust voor het oog. Goedkoop is het er niet echt, maar je vindt er wel topproducten uit heel Brazilië. Zo kun je er onder meer bijzondere cachaça, de nationale sterkedrank die de basis vormt voor caipirinha, kopen. Op de tussenverdieping van het gerenoveerde gebouw bevinden zich allerlei bars en restaurants waar je onder meer plaatselijke specialiteiten als *pasteis*, een gefrituurd hartig gebakje, en broodjes met dikke lagen koude of warme *mortadella* kunt eten.”

7. IBIRAPUERA

“Wat Central Park is voor New York, is Ibirapuera voor São Paulo. In het weekend is het een favoriet uitje voor gezinnen met jonge kinderen, maar ook voor jongeren. Zij komen er in groepjes samen om naar muziek te luisteren, te voetballen of te skaten in het overdekte skatepark. Naast de prachtige, vaak indrukwekkende en bijzonder oude bomen uit heel Brazilië herbergt het park enkele gebouwen van Niemeyer die verschillende musea huisvesten. Zo is er het museum voor moderne kunst (MAM, www.mam.org.br), het

paviljoen van de biënnale en het Museo Afro Brasil (www.museoafrobrasil.org.br) dat de Afrikaanse kunst en cultuur in Brazilië als thema heeft. Helemaal achter in het park, vlak bij de voormalige houtzagerij, ligt een paviljoentje waar je tijdschriften en boeken kunt lezen. Tijdens de kerstperiode vormen de fontein van het park elke avond om 20 uur het decor voor een spektakel met licht en geluid.”

Avenida Pedro Álvares Cabral - Vila Mariana, www.parqueibirapuera.org

De steer van het woud - in een parkje.

8. ROBERTO BURLE MARX

“Ooit was dit parkje de privétuin van Roberto Burle Marx, de landschapsarchitect die onder meer de beroemde zwart-witte patronen op de dijk van Copacabana uittekende en het Parque do Flamengo in Rio vormgaf. Hij was ook nauw betrokken bij de planning van Brasilia, de hoofdstad die in de jaren vijftig uit de grond werd gestampt. Het parkje is niet erg groot, maar door de typische planten uit de *Mata Atlântica* (het Atlantische Woud) waan je je er wel snel in de tropen. Er zitten zelfs kleine aapjes. Dit tropische paradijsje ligt vlak bij de Marginal Pinheiros, de stadsring, in de prachtige villawijk Morumbi.”

www.parqueburlemarx.com.br

Het Lucas Nogueira Garcez Paviljoen in Ibirapuera, werk van Oscar Niemeyer.

9. BECO DO BATMAN

“Dit graffitistraatje staat symbool voor het alternatieve Vila Madalena, en is uitgegroeid tot een van de meest attractieve trekpleisters. Geregeld vind je in dit zijstraatje van Rua Harmonia nieuwe creaties van kunstenaars uit de buurt, maar ook van internationaal toptalent. Zijn naam dankt het straatje aan de eerste tekening die er ooit gemaakt werd, een beeltenis van de gelijknamige superheld. De bekendste graffiti kunstenaars, zoals Os Gêmeos, maken tegenwoordig ook creaties op bestelling van de stad, en genieten wereldwijd faam. Vanuit dit straatje kan je ook binnenkijken in het atelier van Carlos Motta, een van de meest beroemde Braziliaanse meubelontwerpers, die trouwens een winkel heeft in de wijk. Intussen openen heel wat galleries, als Fortes Vilaça en Galeria Millan, er de deuren.”

Voetbaltempel in art-decostijl.

10. MUSEU DO FUTEBOL

“Nu Brazilië in 2014 hét voetballand is, mag een bezoek aan het iconische Museu do Futebol niet ontbreken. Ook voor wie niet echt een grote liefhebber van de sport is. Het museum is ondergebracht in het prachtige art-decostadion van Pacaembu, dat in een lager gelegen stadsdeel ligt. Bovendien herbergt het interactief ingerichte museum enkele staaltjes Braziliaanse geschiedenis: de overwinningen van de nationale ploeg in het WK. Ook wie de Braziliaanse voetbalsfeer live wil opsnuiven, kan hier terecht. Want zowel Palmeiras als Corinthians spelen hier – voorlopig nog – hun wedstrijden. Na het WK verhuist Corinthians naar de Itaquerão, het stadion waar ook de Rode Duivels zullen spelen.”

Praça Charles Miller, Estádio do Pacaembu, www.museudofutebol.org.br

11. LIBERDADE

“Buiten Japan is São Paulo de stad met de meeste Japanners, ongeveer een miljoen. Niet verwonderlijk dat ze intussen hun eigen buurt met museum hebben. Die herken je makkelijk aan de rode lantaarns die er als straatverlichting dienstdoen, en de vele sushirestaurants, waar je trouwens betaalt volgens het gewicht op je bord. Zelf gaan we graag bij Sushi Yassu, een van de meer traditionele adresjes. Zo kun je er, net als in Japan, in een aparte, met rijstpapier afgeschermd ruimte eten. Je zit er zonder schoenen op kussens aan een lage tafel. Als je wilt bestellen, duw je gewoon op de bel. Daarnaast vind je in deze buurt de meest uiteenlopende Japanse producten, van T-shirts van rockgroepen over producten om je haar groen of paars te verven tot valse smartphone-covers. Aan sommige kraampjes kun je ook terecht voor een massage, en op zondag vindt er rond het metrostation Liberdade een marktje plaats.”

Sushi Yassu, Rua Tomás Gonzaga, 98, www.sushiyassu.com.br

12. OSCAR NIEMEYER

“We woonden al in Brazilië in december 2012, toen Oscar Niemeyer op 104-jarige leeftijd gestorven is. Deze voorvechter van het modernisme is ongetwijfeld de beroemdste Braziliaanse architect. In het centrum van São Paulo, vlak bij Praça da República, staat een van zijn meest besproken realisaties: Edifício Copan. In dit gigantische betonnen gebouw met zijn golvende lijnenspel bevinden zich meer dan duizend appartementen, en daarmee is dit het grootste residentiële gebouw ter wereld. Elders in de stad vind je ook nog het Memorial da América Latina, dat in 2013 deels is uitgebrand, de Sambódromo do Anhembi en het paviljoen van de Biënnale van zijn hand. Wie graag meer wil weten over de architectuur van Niemeyer of de modernistische gebouwen in de wijk Higienópolis, kan terecht bij Sampa Pé, dat wandelen in de stad wil promoten.”

www.sampape.com.br

Liberdade: de Japanse enclave.

